

3. Debatterende artikel fra STX (1. vejledende sæt)

Den demokratiske samtale

Sproget er nok det største træ på jorden. Med en stamme, som er over 250.000 år gammel og med en masse forgreninger udgør det en enorm rækkevidde, som påvirker stort set alt andet på jorden. Træet bærer flere tusinde sprog, og det vokser ved at udvikle kommunikationsmetoder, som hjælper til at formidle og forstå på et eller flere forskellige sprog. Fra disse metoder udvikler og styrker sprogene sig hver især.

Inden for de seneste femten år er træet blevet podet med den digitale dialog, som har indvirkning på alle sprogene. Problemet er dog, at den digitale dialog ikke har de samme fysiske kvaliteter, som sprogene på træet har. Hvordan træet fremover vil udvikle sig, er nu til diskussion. Mange faktorer spiller ind i sprogtræets fremtid, og der findes delte holdninger til, hvordan vi skal forholde os og, hvor meget udviklingen vil påvirke vores liv på jorden. En ting er dog klart, vi bliver nødt til at gå i dialog.

Alle børn har brugt deres nysgerrighed til at kravle i træer og udforske naturen. Derimod er det de færreste børn, der synes, det er spændende at se på et maleri af et træ: Når træet ikke er der fysisk, er nysgerrigheden væk. I Dy Plambecks artikel i Politiken, "Vi har sønderrevet det danske sprog" fra den 30.4.2017, beskriver hun i starten vigtigheden af at møde fremmede folk og snakke med dem - sproget er en naturlig del af vores nysgerrighed, og hvis vi vil, kan vi snakke med hvem som helst. Men vigtigheden synes at være glemt, mener Dy Plambeck. Hun beskriver samfundet som en betydelig faktor for sprogets udvikling, hvis samfundet vakler, gør sproget det samme. Hendes kritik går på, at den offentlige samtale ikke længere har et fast ståsted, og at vi i alle dele af samfundet har taget afstand til den. Vi finder en glæde i at debattere med folk, og som hun siger (l.73) "Vi kan være rygende uenige. Det er helt fint, så længe vi befinder os i dialogen." - Trækronen er i færd med at blive beskåret, men er det nødvendigt?

Dér, hvor Dy Plambeck kommer i problemer, er, at hun ikke definerer for sig selv, hvad "den demokratiske samtale" betyder. Hun hentyder dels til, at alle borgere skal tale sammen, men beskriver også den demokratiske samtale som noget, der kun findes i den offentlige debat. Her mener jeg, at hun tager fejl. Den demokratiske samtale, mener jeg, kan udfoldes i både mindre og større sammenhænge og blandt alle mennesker. Træet gror gennem et fælles behov, og alle har mulighed for at udforske og inspireres af det. Dog er jeg også tilhænger af nogle af hendes synspunkter, men jeg vil mene, at hun går lidt naivt ind i debatten, eftersom hun hverken har løsningsforslag eller årsag til denne *krise*. Jeg er bestemt enig med Dy i, at samfundet udgør en betydelig faktor for sprogets udvikling herhjemme, men jeg mener, at en af de centrale årsager, kommer af det tankesæt, som udfolder sig i samfundet. Det

omkringliggende samfund lader både træet vokse og beskærer det: Udviklingen af samfundet begrænser sproget og dermed dialogen.

Lige for tiden er pres en daglig oplevelse for mange, uanset alder. Dette pres er som en motorsav imod træet. Vi bliver som borgere skubbet i alle mulige retninger, mange vil gerne opnå noget stort, blive anerkendt, opnå tryghed. En hel del af disse oplevelser af pres kommer fra samfundets hensigt om at effektivisere arbejdsgange og uddannelser med mere. Men samtidig skabes mange pressituationer også af individet selv fx pga. indflydelse fra medierne. Pressets betydning og størrelse afhænger i stor grad af, hvad man står i. Hvis man ikke kan mærke en mening eller en tryghed i det, man laver, kan presset virke enormt stort. Sådanne faser fører til, at man ikke formår at udvikle sig selv, sin nysgerrighed, sin naturlighed.

En stor del af trykket kan dæmpes, når man kender sig selv. Men det er som om, at dannelse ikke er en prioritering blandt det styrende samfund. Hvordan skal den demokratiske samtale overleve, hvis ikke vi er dannede til at kunne deltage og modtage den?

Den Store Danske, Gyldendal, definerer dannelse ved: ”**dannelse**, betegnelse for dels en pædagogisk norm ved valg af indhold i opdragelse og undervisning, dels en social norm, der udpeger en bestemt adfærd, væremåde, opførsel og viden som dannet.”

Dannelse er gødningen til vores sprogtræ. Den demokratiske samtale kan være alt fra simpel til kompleks, og den kræver dannelse. Dannelsen gør, at vi overvejer, formidler og fortolker den viden vi modtager, derfor er den central for den demokratiske samtale og omvendt. Den demokratiske samtale kan på samme vis, formidles af alle borgere og er hele tiden under udvikling. Herved er dannelse ikke noget, som udelukkende tilegnes i ungdomsårene, men noget man udvikler sig gennem hele livet. Bliver man skubbet hele vejen, vokser træet ikke i en selv.

Jeg gik i 10. klasse på efterskole og som så mange andre, kunne jeg mærke nysgerrighed og glæde ved at møde andre mennesker i samme situation, som jeg stod i. Jeg blev gode venner med personer, som egentlig var meget forskellige fra mig selv, men vi fandt ud af at møde os sammen. På efterskole kommer man til at socialisere sig og gå i dialog med andre, virkningen er: Venner og dannelse. Ved aktivt at gå i demokratiske samtaler med andre og forstå dem, tilegner man sig selv meget viden. Man lærer meget om sig selv og om sine medmennesker. Det er af samme årsag, at der findes højskoler til alle aldersgrupper: Nysgerrigheden efter oplevelser sammen, ophører ikke, hverken som barn eller voksen. Grundlaget for dannelse er den fysiske, demokratiske dialog. Det er et frirum for at dit eget træ kan slå rod og bære frugt.

Vincent Hendricks lægger ud i et interview, sendt på TV2 den 14. november 2014 (00.20-00.40), med at forklare, hvilke kontaktskabende faktorer, der gør sig gældende i den fysiske samtale, modsat på de sociale medier. I realiteten er sproget det eneste, som er fælles for de to dialogformer. Derfor kræver det også, at man som afsender på de sociale medier, skal være meget præcis i sin brug af sproget:

5 Formuleringer kan let misforstås i den anden ende. I den fysiske samtale tilegner vi os meget mere viden, end vi tror, blot ved at aflæse den anden person. Som Vincent Hendricks slutter af med at sige: (03.38-03.47) ”Vi forpligter hinanden anderledes i det fysiske rum, end vi gør i det virtuelle.” Ved den fysiske samtale sanser, vejer, og reagerer vi, på den dialog vi har kørende hvorimod, det er andre faktorer, der spiller ind i den virtuelle samtale. Den demokratiske dialog er mere virkningsfuld i det

10 fysiske offentlige rum, end i det digitale rum. Der er stor forskel på et virkeligt træ og et malet træ. Det fysiske træ, kan fx bære frugt.

For nyligt er der sket en ny forgrening af sproget som dialogform. Den bringer sproget fra det virtuelle rum ind i det fysiske rum. Som Vincent Hendricks også problematiserer, er der en tendens på de sociale medier til at råbe højere og højere, indtil man bliver hørt. Rasmus Paludan, formand for partiet Stram

15 Kurs, benytter sig af denne taktik. Men han gør det i det offentlige rum: Han placerer sig et offentligt sted og går i dialog med en kameramand om hans skrappe holdning til indvandrere. Hans dialog ophører ikke, før han får en reaktion fra en forbipasserende, typisk en dansker af anden etnisk herkomst. Når den forbipasserende reagerer, har han politimænd og kameramænd med til at beskytte sig. I virkeligheden går Rasmus Paludan ikke ind i en demokratisk samtale, men råber højt uden at

20 forsvare sit synspunkt. Samtidig virker det ikke som om, at han forsøger at få noget ud af samtalen, andet end at diskriminere de personer, han taler om. De mennesker han rammer, forsøger derimod at svare ham igen, og forsvare den demokratiske samtale. På den måde er de en større del af den demokratiske samtale, end han selv er. En yderst ubehagelig måde at få et politisk synspunkt igennem på, hvis du spørger mig.

25 Jeg synes, det er forkert at frygte den demokratiske samtale, tværtimod, synes jeg, at man burde opsøge den. At gå i dialog med hinanden er stammen til vores nysgerrighed, inspiration og viden. Dog tror jeg nemt, at man kan glemme vigtigheden i, hvad en samtale kan bringe til en anden person og vigtigst, en selv. Hvis der er plads til 250.000 års forgreninger af sprog og sprogfærdigheder på et træ, er der også plads til en digital forgrening. Men vi skal finde ud af, hvor stærk den gren skal være i forhold til resten

30 af træet. Vi skal vænne os til at benytte os af sproget på en ny måde, men vi skal også vænne os til at bruge sproget noget mere. Nok kan det være et gammelt træ, men det er her for at blive, så hvorfor ikke bruge sproget og gå i dialog? ”De stærkeste rødder har træ’r i blæst.”